



Svar på Heli Hakalas och 43 andra fullmäktigeledamöters motion om lönebetalning för lärare som undervisar i årskurs nio under elevernas period för praktisk arbetslivsorientering (PRAO)

VD/12953/00.02.00.03/2022

KK/PK/ML/KP/JT/EA

Heli Hakala och 43 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”PRAO-perioden ökar ungdomarnas arbetslivskännedom och stärker de sociala färdigheterna samt ungdomarnas uppfattning om sig själva som inlärare som lär sig nya saker. Den kan också stärka tanken på de framtida egna valen när det gäller fortsatt utbildning och branschval. PRAO-perioden är en riksomfattande verksamhet enligt läroplanen. Vanda har beslutat (fr.o.m. hösten 2013) att från lönen för lärare i årskurs nio dra av de timmar då lärarens elever har praktisk arbetslivsorientering.

Från början av 2023 är verksamhetsområdet för fostran och lärande stadens största verksamhetsområde. Inom undervisningssektorn kan man se en ökande brist på arbetskraft och intresset för att övergå från sektorn till andra uppgifter är en växande trend. Det skulle vara mycket viktigt att se till lärarnas välbefinnande i arbetet för att hålla dem kvar på jobbet. Avdrag från lönen av en orsak som inte beror på läraren är ägnat att försvaga arbetshälsan, motivationen och förmågan att få personalen att stanna kvar inom den här sektorn. Av den anledningen gör man förmodligen inte heller på det här sättet i andra städer. I många städer hålls PRAO-perioden i två tvåveckorsperioder, varvid hälften av alla niondeklassister är på plats i skolan. Det är ett utmärkt sätt för eleverna att få mer målinriktad undervisning och framför allt gynnas de som behöver stöd. Antalet elever som behöver intensifierat och särskilt stöd har ökat betydligt sedan hösten 2013 och coronatiden har ökat inlärningsunderskottet och stödbehoven ytterligare.

Jag föreslår tillsammans med de fullmäktigeledamöter som undertecknat motionen att verksamhetsområdet för fostran och lärande utreder och verkställer en modell enligt vilken den ordnar PRAO-perioden för niondeklassisterna så att ingenting dras av från lärarens lön av den orsaken.”

Stadsfullmäktige 14.11.2022 § 24

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar följande som sitt svar:

Före år 2013 betalade Vanda lön under niondeklassisternas PRAO-period till lärare som undervisar i årskurs nio för så många timmar per vecka som de hade timmar i arbetsordningen för hela läsåret. Frånvaro på grund av niondeklassisternas PRAO-period drogs inte av på förhand. Eftersom undervisningstimmar i årskurs 9 inte förverkligades under PRAO-perioden sammanställdes lärarnas antal undervisningstimmar för årskurs nio till kännedom för rektorn. Antalet undervisningstimmar som



betalats på förhand och som inte hölls varierade inom skolan beroende på antalet undervisningstimmar som lärarna höll för årskurs nio. För de timmar som inte hållits skulle läraren utföra annat arbete under läsåret. Det andra arbetet var till exempel vikariat eller stödundervisning. Genomförandet av det ersättande övriga arbetet kunde till vissa delar dröja till slutet av läsåret och arbetet var svårt att genomföra på ett meningsfullt sätt. För rektorerna ledde detta till en administrativ arbetsuppgift och arbetsledning.

I och med Vandas ekonomi- och skuldprogram för åren 2012–2017 ändrades praxisen när det gäller arbete som ersätter PRAO-timmarna. Praxis blev att lärarna från och med år 2013 inte fick lön för undervisningstimmar som inte hölls under PRAO-perioden i årskurs 9. Till följd av denna åtgärd har inbesparningen beträffande lönekostnaderna årligen uppgått till 570 000 euro.

På det sätt som föreslås i fullmäktigemotionen är det möjligt att dela upp PRAO-perioden för årskurs 9 i två på varandra följande tvåveckorsperioder, då hälften av eleverna i årskursen har PRAO och hälften är i skolan. I så fall undervisar lärarna den ena hälften av undervisningsgruppen i enlighet med läsordningen medan den andra halvan bekantar sig med arbetslivet. På så sätt kan eleverna i skolan få mer målinriktad undervisning i en grupp som är hälften så stor, och även elever som behöver stöd drar nytta av detta arrangemang. Eleverna befinner sig den grundläggande utbildningens slutskede, så en dylik studieform som omfattar mer stöd under en tvåveckorsperiod kan betraktas som stöd i rätt tid innan den grundläggande utbildningen avslutas.

Det ovanstående verksamhetssättet skulle också leda till mindre undervisningsgrupper i en månad för lärare som undervisar i årskurs 9 och därigenom sannolikt öka välbefinnandet och orken i arbetet. Dessutom skulle tillvägagångssättet stärka Vandas förmåga att hålla kvar lärare i staden, då det inte skulle göras avdrag från lönen under PRAO-perioden i årskurs 9. Verksamhetssättet skulle vara tydligt och jämlikt för både elever, lärare och rektorer.

För att den praktiska arbetslivsorienteringen och arbetslivserfarenheterna från den ska kunna påverka den ungas planering av fortsatta studier genomförs PRAO-perioderna i årskurs 9 under höstterminen, dvs. före den gemensamma ansökan som ordnas i februari-mars. För närvarande har man på stadsnivå strävat efter att ordna PRAO-perioderna så att PRAO-perioderna för skolor i närområdet är under olika tidpunkter. Detta syftar till att underlätta för ungdomar i samma område att hitta PRAO-platser. Genom att sprida ut PRAO-perioderna över en längre tid överlappar perioderna varandra, vilket kan göra det svårare för unga att få praktikplatser. Det kan vara utmanande att sprida ut PRAO-perioderna över höstterminen utan att de överlappar perioderna för till exempel andra grundskolor i området.

Enligt serviceområdet för den grundläggande utbildningen innebär det att om man inte drar av lön från lärarna i relation till det antal undervisningstimmar som inte hållits under den tvåveckorsperiod då årskurs 9 har PRAO medför det ovanstående förmåner för eleverna och eventuellt vissa utmaningar när det gäller att få praktikplatser. Verksamhetsmodellens kostnader skulle årligen uppgå till cirka 570 000 €. Kostnadseffekten har uppskattats enligt den genomsnittliga undervisningsskyldigheten och månadslönen för lektorer i högstadiet med beaktande av en tvåveckors PRAO-period för elever i årskurs 9. Kostnaden ingår inte i den grundläggande utbildningens budget för år 2023. Då nya åtgärder som främjar elevernas lärande och välbefinnande väljs bedöms effekten av varje åtgärd i förhållande till det eurobelopp som satsas. Målet är att välja åtgärder som ökar inläringen och välbefinnandet så mycket som möjligt på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Ärendet utreds i samband med beredningen av budgeten för 2024 och beslutsfattandet enligt stadens ekonomiska situation.



Stadsstyrelsen 17.4.2023 § 29

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Heli Hakala och de 43 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet ändrade biträdande stadsdirektören den sista meningen i föredragningstexten enligt följande:

"Ärendet ~~kan utredas~~ *utreds* i samband med beredningen av budgeten för 2024 och beslutsfattandet enligt stadens ekonomiska situation."

Beslut:

Det ändrade förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 21.8.2023 § 29

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Heli Hakalas och 43 andra fullmäktigeledamöters undertecknade motion om lönebetalning för lärare som undervisar i årskurs nio under elevernas period för praktisk arbetslivsorientering (PRAO)

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Ilkka Kalo, direktör för den grundläggande utbildningen, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)